

Сейталиева Э.С.

**БОЛОЧОК БАШТАЛГЫЧ КЛАССТЫН МУГАЛИМДЕРИН
ДАЯРДООДО МАТЕМАТИКАЛЫК ДИСЦИПЛИНАЛАР БОЮНЧА
ӨЗ АЛДЫНЧА ИШТЕРДИ УЮШТУРУУ**

Сейталиева Э.С.

**ОРГАНИЗАЦИЯ САМОСТОЯТЕЛЬНОЙ РАБОТЫ СТУДЕНТОВ ПО
МАТЕМАТИЧЕСКИМ ДИСЦИПЛИНАМ ПРИ ПОДГОТОВКЕ БУДУЩИХ
УЧИТЕЛЕЙ НАЧАЛЬНЫХ КЛАССОВ**

E.S. Seitalieva

**THE ORGANIZATION OF INDEPENDENT WORK OF STUDENTS
FOR MATHEMATICAL DISCIPLINES WHEN TRAINING FUTURE ELEMENTARY
SCHOOL TEACHERS**

УДК: 378.95:370.187

Берилген макалада болочок башталгыч класстын мугалимдерин даярдоодо математикалык дисциплиналар боюнча студенттердин өз алдынча иштерин уюштуруу каралган. Өз алдынча ишти уюштуруунун алгоритми берилген. Алгоритмдин ар бир кадамы ачылып көрсөтүлгөн жана аларды баалоо критерийлери аныкталган.

Негизги сөздөр: өз алдынча иш, өз алдынча ишти уюштуруу, өз алдынча иштердин деңгээлдери, уюштуруу алгоритми, алгоритмдин кадамдары, баалоо критерийи.

В данной статье рассматривается организация самостоятельной работы студентов по математическим дисциплинам при подготовке будущих учителей начальных классов. Дан алгоритм организации самостоятельной работы. Раскрыт каждый шаг алгоритма и определены критерии их оценивания.

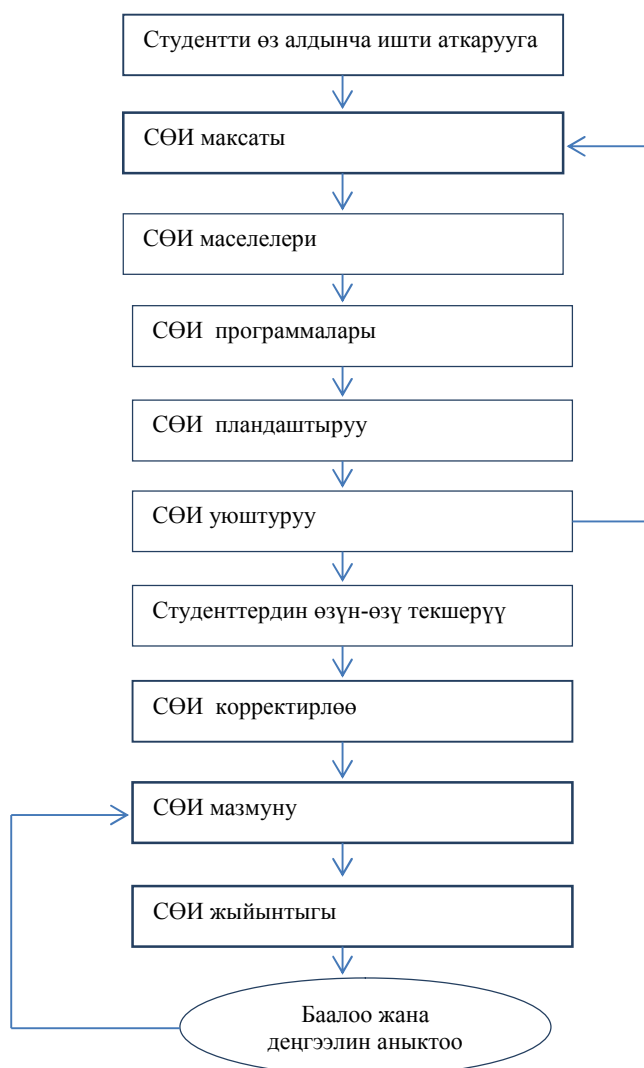
Ключевые слова: самостоятельная работа, организация самостоятельной работы, уровни самостоятельной работы, алгоритм организации, шаги алгоритма, критерии оценивания.

In this article the organization of independent work of students for mathematical disciplines is considered when training future elementary school teachers. The algorithm of the organization of independent work is given. Each step of algorithm is opened and criteria of their estimation are defined.

Key words: independent work, organization of independent work, levels of independent work, algorithm of the organization, algorithm steps, criteria of estimation.

Мамлекеттик билим берүү стандарттары менен талаптарына шайкеш ЖОЖдор жана мектептер үчүн заманбап мугалим – бул ар бир бала менен жекече иштешүүгө даяр, окуучулардын ишмердүүлүгүн жөнгө салган, алардын универсалдуу жөндөмдөрүн демонстрациялаган кесипкөй инсан. «Жакындан өнүгүү аймагында» иштеген педагогдун окуучуга болгон позициясы өзгөрөт: балага жардам берет, педагогикалык колдоо көрсөтөт. Ошентип, өз алдынчалуулук заманбап педагогдун негизги кесиптик сапаттарынын бири болот.

Болочок башталгыч класстын мугалимдерин даярдоодо өз алдынча иштерди уюштурууну төмөнкү алгоритмдин негизинде жүргүзүү ыңгайлуу деп эсептейбиз.

Биринчи кезекте студенттерди өз алдынча ишти аткарууга мотивдештиребиз. Мотивдештирүү – адамдын каалаган ишмердүүлүгүн жөнгө салуучу жана жардам берүүчү мотивдердин татаал системасы. Математикалык дисциплиналарды окууда мотивдердин бири келечектеги кесиптик ишмердүүлүгүндө пайдалануучу билимдерди ала алуусу. Андан кийин студенттердин өз алдынча ишинин максаты анык-

талат. Мында бүтүрүүчүнүн билим деңгээлине көңүл буруу керек жана башталгыч класстын мугалими чыгара ала турган маселелерди түзүү керек. Ошентип, өз алдынча иштин максаты аныкталат, анда студенттерге кандай типтүү көнүгүүлөр, тапшырмалар түзүлө тургандыгы, болочок мугалимди кесипке математикалык даярдоодо кандай билгичтиктер, көндүмдөр керек экендиги так аныкталат.

Математикалык дисциплиналардын максатына туура келген маселелер такталат. Алар:

- студенттерде өз алдынча иштөө билгичтиктеринин өнүгүүсү жана өз алдынча билим алуу керектөөлөрүнүн калыптанышы;

- өз алдынча аткарууга берилген темаларынын мазмунун өздөштүрүү;

- өз алдынча иште чогултулган материалды семинардык, практикалык сабактарда, педагогикалык практика учурунда, курстук жана дипломдук иштерди жазууда колдонуусу.

Математикалык дисциплиналардын программаларына Мамлекеттик стандарт, окуу планы, типтүү программа, жумушчу программа кирет.

Математикалык дисциплиналарды өздөштүрүүдөгү студенттердин өз алдынча ишин пландаштырууда Мамлекеттик стандартка, жумушчу программга ылайык түзүлөт. Дисциплина боюнча жумушчу программада өз алдынча ишке берилген темалар, суроолору жана аларды текшерүү формалары, аларды аткаруу мөөнөттөрү көрсөтүлгөн.

Математикалык дисциплиналарды, анын ичинен мисалга «Башталгыч математиканын теориялык негиздери» дисциплинасын окутууда студенттердин өз алдынча ишин уюштурууну карайлы. Студенттерге өз алдынча иштер жүргүзүлөрү тууралуу айтылат. Курстун ар бир бөлүмү боюнча өз алдынча иштер жүргүзүлөт, аларды тапшыруу убактысы такталат жана текшерилет, аларды аткарууга карата көрсөтмөлөр, консультациялар берилет.

Студенттер өз алдынча иштер аткарууда өзүн-өзү текшерүү иштерин жүргүзө алышат.

Өз алдынча иштерди текшерүүдөн кийин аларды коррекциялоо иштери жүргүзүлөт. Өзүн-өзү текшерүү менен ишинин тууралыгын текшерүү жана коррекциялоо, же окутуучу тарабынан же жанындагы жолдошу тарабынан текшерүү жана коррекциялоо.

«Башталгыч математиканын теориялык негиздери» курсун окутууда студенттердин өз алдынча иштеринин мазмуну жумушчу программада каралаган.

Өз алдынча иштин жыйынтыгында студент курстун мазмунун толук өздөштүрүп, өз алдынча билим ала алуусу керек.

«Башталгыч математиканын теориялык негиздери» курсун окутууда студенттердин билимин баалоо жана деңгээлин аныктоо. Модуль-рейтинг системасында өз алдынча ишти баалоо ар бир семестр аралык текшерүүлөрдө аткарылып жана жыйынтык чыгарылып турат. Аягында жыйынтык текшерүүдө чогултулган баллдардын суммасы чыгарылат. 55-70 балл алган студенттер «3», 70-85 балл алгандар «4», 85-100 баллга чейин алгандар «5» деген бааларды алышат.

Сунушталган алгоритм боюнча иш жүрүп отуруп студенттердин өз алдынча иши так же туура эмес болуп калса, анда кайрадан өз алдынча иштердин максатын тактоого кайрылат. Иштин жыйынтыгында начар баа алынып, деңгээли канаттандырылгыч болбой калса кайрадан өз алдынча иштин мазмунун тактоого кайрылат.

Студенттердин өз алдынча иштерин уюштурууну сүрөттөөнү аяктоо менен аны практика жүзүндө ишке ашыруу өз алдынча баалоо критерийлерин иштеп чыгууну талап кылат. Баалоонун критерийлери репродукциялык, реконструкциялык-вариативдүү жана чыгармачыл деңгээлдеги өз алдынча ишмердүүлүктө ошондой эле түрдүү чыгармачыл жыйынтыкта аныкталат. Иштелип чыккан критерийлер кийинки таблицада берилген.

Студенттердин өз алдынча иштеринин деңгээлдери			
	Репродукциялык	Реконструкциялык-вариативдүү	Чыгармачыл
критерийлер	-кабыл алуунун тактыгы; -үлгүгө дал келүү; -аткаруунун ылдамдыгы.	- аткаруунун тактыгы; - максаттуулук; - максатка багытталгандык; - аягына чейин иштелгендик; - салыштыруу жөндөмүнө ээ болуучулук; - анализдөөгө, жалпылоого ээ болуу; - өзгөргөн шарттарда билимдерди колдонуу.	- жаңычылдыгы жана нукуралуулук; - адекваттуулук; - максатка умтулуучулук; - тактык жана жөнөкөйлүк.

Адабияттар:

1. Лабораторные и практические работы по методике преподавания математики [Текст] / [Е.И. Лященко, К.В. Зобкова, Т.Ф.Кириченко и др.]. - М.: Просвещение, 1988. - 223.
2. Пидкасистый, П.И Самостоятельная познавательная деятельность школьников в обучении [Текст] / П.И. Пидкасистый.- М.: Педагогика, 1980. - 240.

Рецензент: к.т.н., доцент Курманбек уулу Т.